

Y Pwyllgor Deisebau

Lleoliad:
Ystafell Bwyllgora 1 – Y Senedd

Dyddiad:
Dydd Mawrth, 20 Tachwedd 2012

Amser:
09:30

Cynulliad
Cenedlaethol
Cymru

National
Assembly for
Wales

I gael rhagor o wybodaeth, cysylltwch â:

Naomi Stocks
Clerc y Pwyllgor
029 2089 8421
deisebau@cymru.gov.uk

Agenda

---

1. Cyflwyniad, ymddiheuriadau a dirprwyon 09:30

2. Deisebau newydd 09:30 – 09:40

P-04-437 Gwrthwynebu cofrestru gorfodol ar gyfer plant sy'n derbyn addysg yn y cartref (Tudalennau 1 – 6)

P-04-438 Hygyrchedd wrth Siopa (Tudalen 7)

3. Y wybodaeth ddiweddaraf am ddeisebau blaenorol 09:40 – 10:00

P-04-425: Tîm Cymru (Tudalennau 8 – 9)

Cydraddoldeb

P-03-294 Clymblaid Genedlaethol Menywod Cymru (Tudalen 10)

Llywodraeth Leol a Chymunedau

P-04-345 Cysylltiadau bws a rheilffordd rhwng Aberystwyth a Chaerfyrddin

(Tudalen 11)

P-04-409 Enwau Cymraeg i bob cefnffordd newydd yng Nghymru
(Tudalennau 12 – 13)

Amgylchedd a Datblygu Cynaliadwy

P-04-390 Dynodi Gwarchodfa Natur Penrhos Caergybi (parc arfordir) yn Warchodfa Natur Genedlaethol
(Tudalennau 14 – 21)

Addysg a Sgiliau

P-04-349 Darpariaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg – Caerffili (Tudalen 22)

Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol

P-03-236 Siarter i Wyrion ac Wyresau (Tudalennau 23 – 28)

P-04-366 Cau canolfan ddydd Aberystwyth
(Tudalennau 29 – 35)

P-04-375 Rhoi Terfyn ar System Eithrio ar gyfer Rhoi Organnau (Tudalen 36)

4. P-03-150 Safonau Canser Cenedlaethol – Sesiwn dystiolaeth lafar 10.30 – 11.00 (Tudalennau 37 – 41)

Y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol, Lesley Griffiths AC

P-04-437 : Gwrthwynebu cofrestru gorfodol ar gyfer plant sy'n derbyn addysg yn y cartref

Geiriad y ddeiseb

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i roi'r gorau i gynlluniau ar gyfer cyflwyno cofrestr orfodol ar gyfer plant sy'n derbyn addysg yn y cartref fel rhan o Fil Addysg (Cymru) drafft. Mae'r gyfraith yn nodi mai rhieni, nid y wladwriaeth, sy'n gyfrifol am addysg eu plant, sy'n golygu bod cofrestr o'r fath yn amhriodol ac yn ddiangen.

Prif ddeisebydd: Wendy Charles-Warner

Ysytiriwyd am y tro cyntaf gan y Pwyllgor: 20 Tachwedd 2012

Nifer y llofnodion: 1614

Cyflwyniad

Mae'r ddogfen hon yn edrych ar y prif bwyntiau i'w hystyried mewn perthynas â'r cynigion hyn. Rydym yn edrych ar y ffaith nad yw'n cynnig i gofrestru ein plant, ond yn **gynllun trwyddedu** ac yn dangos ei fod yn **anghywir** i Awdurdodau Lleol gael yr **hawl i fynd i fewn i'n cartrefi a chyfweld ein plant**:

- Beth mae'r gyfraith yn ei ddweud?
- Ar beth mae'r cynigion hyn yn seiliedig?
- Ymchwil.
- Barn y cyhoedd o faterion 'diogelu'.
- Sut mae plant addysgedig cartref dewisol yn perfformio?
- Sut mae'r monitro disgwyladwy yn perfformio (Adrannau Addysg)?
- Beth yw'r risgiau o ddatblygu'r cynigion hyn?
- Beth yw'r dewisiadau eraill?

Bydd yn cael ei dangos mai nid yn unig bod y cynigion yn torri egwyddorion cyfreithiol sylfaenol, ond eu bod yn seiliedig ar ymchwil nad oedd yn astudio plant addysgedig cartref dewisol. Bellach, syniadau y plant sy'n cael eu haddysgedig cartref dewisol 'mewn perygl' yn gamarweiniol yn y eithafol.

Bydd canlyniadau ar gyfer plant yn cael ei ddangos i fod gryn dipyn yn well pan yn addysgedig cartref dewisol nag addysg yn yr ysgol a pherfformiad yr Awdurdod Lleol mewn addysg yn cael ei dangos i fod yn ddiffygiol.

Gofynnaf i chi ddarllen y ffeithiau a dal cefnogi'r cynnig hwn.

Wendy Charles Warner

Cynodeb Gweithredol

Y Sefyllfa Gyfreithiol

- Mae'r prif gyfrifoldeb am addysg yn sefyll gyda'r rhiant - nid y wladwriaeth.
- Mae rhagdybiaeth o gydymffurfio â'r gyfraith yn egwyddor gyfreithiol sylfaenol - byddai'r newid yn gwneud niwed di-alw'n ôl i berthynas y rhiant â'r wladwriaeth.
- Bydd deddfwriaeth gwrthdarol yn gadael y ffordd yn agored ar gyfer adolygiad barnwrol.
- Bydd rhoi prif gyfrifoldeb elfennol i'r wladwriaeth yn gadael y wladwriaeth yn agored i gyfreitha am esgeulustod addysg lle ar hyn o bryd nid ydynt yn atebol.
- Mae pwerau presennol yn ddigonol i ymyrryd mewn achosion o esgeulustod addysgol.
- Mae addysg cartref yn fater breifat, ddim yn un cyhoeddus.

Y Sail ar gyfer y Cynigion Llywodraeth Cynulliad Cymru

NBAR

- Cynhaliwyd yr adolygiad ar wasanaethau EOTAS (Education other than at school -Addysg heblaw yn yr ysgol) a ddarperir gan awdurdod lleol - nid addysg yn y cartref - gyda phwyslais arbennig ar bresenoldeb yn yr ysgol.
- Ni astudwyd na thrafodwyd â unrhyw riant na phlentyn oedd yn addysgu gartref yn ystod yr adolygiad hwn.
- Mae'r adroddiad yn gwneud datganiadau am addysg yn y cartref heb ei astudio mewn unrhyw ffordd o gwbl.
- Mae'r adroddiad yn gwneud argymhellion am deddfwriaeth yn ymwneud ag addysg gartref a'i asesiad heb ei astudio mewn unrhyw ffordd o gwbl.

Y Sail ar gyfer y Cynigion Llywodraeth Cynulliad Cymru

Ymchwil Pen y Bont ar Ogwr

- Mae Llywodraeth Cynulliad Cymru wedi cyhoeddi'r adroddiad yma gyda llawer o newidiadau i'r un gwreiddiol a gyhoeddwyd gan yr ymchwilydd gyda nifer ohonynt yn cael eu hanelu yn benodol i roi argraff gwbl anghywir o farn teuluoedd addysgedig cartref dewisol.
- Mae Llywodraeth y Cynulliad wedi torri cytundeb wrth ddefnyddio'r ymchwil er bydd eu diddordeb am fod y rhai a gyfwelwyd dim ond wedi cytuno â'r cyfweliadau ar gyfer dibenion penodol.
- Ddim ar un achlysur mae'r argymhellion yn cefnogi cyflwyno monitro gorfodol a chofrestru, gyda dim ond cofrestru anffurfiol wedi ei ymchwilio, dim cofrestru gorfodol.
- Nid cofrestru a monitro yw y ffordd ymlaen.

Diogelu a Trosedd

- Mae diogelu yn cael ei ddefnyddio'n ffuantus i esgusodi ymwthiadau sy'n si ac ofn yn hytrach nag ar sail tystiolaeth
- Mae astudiaethau achos yn dangos lle mae niwed difrifol neu farwolaeth yn digwydd mewn plant addysg yn y cartref bod yr awdydorau heb eithriad eisoes yn ymwybodol o'r hysbys neu yr amheuir eu bod mewn perygl, ac felly meant eisoes yn y system
- Mae tystiolaeth yn awgrymu bod plant addysgedig yn y cartref ar gyfartaledd yn fwy tebygol o gael eu craffu gan y gwasanaethau cymdeithasol ac yn llai tebygol o fod mewn perygl (rhwng 0.061% a 0.123%) na'r boblogaeth gyffredinol yng Nghymru (0.461%) *h.y. ar rhwng 1/7fed a 1/3ydd y risg*
- Mae 4.9% o holl blant 10-17 oed sy'n byw yng Nghymru wedi cyflawni trosedd, gan arwain at waredu yn ystod y flwyddyn ddiwethaf ac mae'r data hwn ar gael (Bwrdd Cyfiawnder Ieuenctid) o'i gymharu â 0.93% o holl blant rhwng 10 -17 oed sy'n cael eu ACD (EHE) ac yn adnabyddus i'w ALI (LA). *(Yn ychwanegu y ffactorau anhysbys nad ydynt, wrth gwrs, wedi cyflawni trosedd, y byddent yn cael eu hadnabod, yn lleihau'r ganran hon gan o leiaf hanner hyn)*

Canlyniadau ar gyfer Plant Addysgedig Cartref Ddewisol (ACD)

- Mae Cymru yn tanberfformio'n addysgol o gymharu â gweddill y DU.
- Mae astudiaethau o bob cwr o'r byd yn gyson yn dangos canlyniadau bod addysg yn y cartref yn well na'r cyfartaledd ar gyfer y boblogaeth
- Tydi gladwriaethau lle mae cofrestriad ddim yn perfformio'n well na rhai heb, ac mae peth tystiolaeth i awgrymu y gall y cofrestriad gael effaith negyddol.
- Mewn arolwg diweddar mae addysgwyr cartref Cymreig yn cael eu dangos yn perfformio'n well na'u cyfoedion sy'n mynychu ysgolion.

Perfformiad Awdurdodau Lleol yng Nghymru

- Mae'r cynigion yn rhoi pwerau mynediad i swyddogion ALL nad oes hawl hyd yn oed gan yr heddlu.
- Mae'r cynigion yn cosbi'r plentyn yn hytrach na'r rhiant am beidio â chydymffurfio.
- Nid yw Awdurdodau Lleol Cymru (ALLau) yn analluog am gydymffurfio â deddfwriaethau presennol ynghylch ac addysg yn y cartref, ac felly nid yn meithrin hyder y byddent yn gallu cydymffurfio â dyletswyddau ychwanegol.
- Mae ALLau eisoes yn wynebu cryn feirniadaeth gan Estyn am fethiannau lluosog. Mae dau eisoes o dan mesurau arbennig.
- Mae ALLau eisoes o dan bwysau ariannol - byddai mwy o ddyletswyddau yn ychwanegu at y pwysau a thrwy hynu amddifadu dyletswyddau mewn ardaloedd mwy anghenus gan eu esgeuluso.

Risg

- Mae'r cynigion wedi'u seilio ar ymchwil ddiffygiol o ddifrif ac felly gallai LICC edrych yn analluog neu hyd yn oed yn ffôl iawn.
- Mae cynigion tebyg eisoes wedi cael eu trafod yn helaeth yn y Senedd y DU, a gorchfygwyd hwy. Gallai ailadrodd yr ymarfer gael ei ddehongli fel bod Llywodraeth y Cynulliad yn methu gweithredu'n annibynnol neu fod yn arloesol.
- Mae'r cynigion yn gwneud Llywodraeth y Cynulliad ymddangos yn hen ffasiwn a gormesol.
- Mae llawer o rieni ACD yn entrepreneuriaid a fydd yn gadael Cymru felly ddim yn cyfrannu at yr economi mwyach.
- Bydd newid y ddyletswydd i sicrhau addysg addas gan y rhieni i'r wladwriaeth yn gadael ALLau yn agored i ymglyfreithiad gan blant sy'n teimlo eu bod wedi cael eu methu. Bydd adolygiadau barnwrol yn bosibilrwydd go iawn.
- Byddai LICC yn edrych yn ddidaro ac yn analluog wrth wasanaethu Gorchmynion Mynychu'r Ysgol ar blant 'agored i niwed' sy'n wedi cael profiadau o fwlio neu yn goroesi effaith bwlio neu unigolion awtistig oherwydd

nad oeddent yn dilyn y gorchymun am gyfarfod wyneb yn wyneb gyda'r Awdurdod. Mae gwir berygl o gynnydd o hunanladdiad.

- Nid yw tirwasgiad yn amser da i fod yn gwario symiau helaeth o arian ar gynllun newydd sy'n cael ei ddangos na ddylid ei angen. Bydd monitro, hyfforddiant, lleoedd ysgol ychwanegol a gweithdrefnau'r llys yn cronni yn gyflym.
- Mae cynlluniau tebyg dramor yn cael eu profi i fod yn aneffeithiol. Byddai Llywodraeth y Cynulliad yn cael ei weld yn dargyfeirio sylw oddi ar y problemau go iawn ac addysg y wladwriaeth yng Nghymru tuag at lleiafrif tawel a llwyddianus.
- Bydd y cynigion yn wrth-gynhyrchiol gan y bydd teuluoedd yn mynd 'o dan y ddaear' fel yr oedd yr achos pan monitro ei gyflwyno yng Nghnada.
- Mae'r risg o alwad gan y cyhoedd i ymestyn y ddarpariaeth. Plant dan 5 oed yw'r plant sydd mewn perygl mwyaf o gam-drin ac esgeulustod yn ein cymdeithas, os bydd y grwpiau lloio'n gwasgu i ymestyn y ddarpariaeth i'r plant hynny, neu hyd yn oed i blant ysgol yn ystod y gwyliau, gall goblygiadau o ran adnoddau fod yn enfawr.

Dewisiadau eraill o Weithredu

Mae dewisiadau eraill rhatach a mwy effeithiol bydd hefyd yn annog ymgysylltiad bositif gydag ALLau, megis:

- Talu ffioedd arholiad neu ddarparu lleoedd mewn canolfannau arholiad ar gyfer plant ACD.
- Mynediad at lyfrgelloedd ysgol, clybiau ar ôl ysgol neu gyfleusterau chwaraeon.
- Cyfle i ysgoli'n hyblyg ar gyfer y rhai sydd ei eisiau.
- Grantiau tymhorol i helpu i dalu am ddeunyddiau addysg.
- Cynnig o gyngor gan neu hysbys o addysgwyr carterf profiadol, addysgwyr Montessori profiadol, addysgwyr Steiner profiadol, addysgwyr cwriciwlwm ac addysgwyr hunanarweiniol profiadol.

P-04-438 : Hygyrchedd wrth Siopa

Geiriad y ddeiseb:

Rydym ni sydd wedi llofnodi isod yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i:

Ymchwilio i'r ddarpariaeth o leoedd parcio oddi ar y ffordd i bobl anabl yn unol â chyfarwyddyd yr Adran Drafnidiaeth.

Creu deddf sy'n nodi isafswm y lleoedd parcio i bobl anabl, a dimensiynau'r lleoedd hynny. Ymchwilio i'r maint lleiaf a bennir ar gyfer lleoedd parcio i bobl anabl ar hyn o bryd, i ganfod a ystyrir faniau a gaiff eu defnyddio i gludo defnyddwyr cadeiriau olwyn.

Pennu dirwy safonol, uwch am gamddefnyddio lleoedd parcio i bobl anabl, a fyddai'n gymwys ym mhob maes parcio, a sicrhau y caiff ei gorfodi y tro cyntaf y bydd rhywun yn troseddu.

Gorfodi cwmnïau tacsis i gludo'r clampiau a riliau dirwyn cywir i'w defnyddio gyda chadeiriau olwyn â modur.

Ymchwilio a yw'r tai bach a ddarperir i bobl anabl ar hyn o bryd yn ddigon mawr i ddefnyddwyr cadeiriau olwyn â modur a'u gofalwyr.

Creu cynllun sy'n trefnu bod siopau sydd â rampiau sefydlog neu symudol yn arddangos bathodyn yn eu ffenestri.

Prif ddeisebydd: Mencap ac Ysgol Erw'r Delyn

Ysytiriwyd am y tro cyntaf gan y Pwyllgor: 20 Tachwedd 2012

Nifer y llofnodion: 55

Eitem 3.1

P-04-425 : Tîm Cymru

Geiriad y ddeiseb

Galwn ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i geisio cytundeb â'r Pwyllgor Olympaidd Rhyngwladol ynghylch diwygio'r Siatr Olympaidd i gydnabod gweinyddiaethau datganoledig Prydain Fawr yn eu rhinwedd eu hunain, fel y gallai Llywodraeth Cymru sefydlu Pwyllgor Olympaidd Cenedlaethol, ac fel y gallai ein hathletwyr gystadlu fel rhan o Dîm Cymru yn y dyfodol.

Mae gennym doreth o athletwyr talentog yng Nghymru o ystyried maint ein gwlad; oni fyddai'n wych gweld EIN hathletwyr NI ar y podiwm gyda'u medal aur, wrth i anthem genedlaethol Cymru gael ei chwarae'n uchel i'r byd a baner genedlaethol Cymru (y Ddraig Goch) gael ei chwifio yn y cefndir? Ar hyn o bryd, rhaid iddynt wrando ar anthem sy'n fwy cysylltiedig â Lloegr a gweld baner nad yw'n cynnwys ein baner ni ond baneri Lloegr, yr Alban a Gogledd Iwerddon. Felly, gadewch i ni ddod â thîm ynghyd i gystadlu yn y Gemau Olympaidd nesaf, yn Rio, yn 2016.

Prif ddeisebydd: Russell Gwilym Morris

Ysytiriwyd am y tro cyntaf gan y Pwyllgor: 2 Hydref 2012

Nifer y llofnodion: 208

Y Gwir Anrh/Rt Hon Carwyn Jones AC/AM
Prif Weinidog Cymru/First Minister of Wales

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref: P-04-425
Ein cyf/Our ref:FM /06199/12

William Powell AM
Chair
Petitions Committee
National Assembly for Wales
William.powell@wales.gov.uk

29 October 2012

Dear William,

Thank you for your letter of 10 October about the petition you have received on amending the Olympic Charter to recognise the devolved nations of Great Britain in their own right.

This issue involves sovereignty, International Olympic Committee (IOC) rules and affiliation to international federations. The rules and guidelines for the organisation of the Olympic Games and for governing the Olympic Movement are set out in the Olympic Charter which is adopted by the IOC. The IOC has sole responsibility and discretion for deciding which Olympic Committees it will recognise. Rule 31 in the Olympic Charter states that the expression "country" means an independent state recognised by the international community. The United Nations recognises the United Kingdom as a nation state and therefore the IOC recognises the British Olympic Association as the Olympic Committee for the UK. For the IOC to consider a separate Welsh team at an Olympic or Paralympic Games, Wales' constitutional status in relation to the rest of the UK would need to change.

Sporting events undoubtedly make a significant contribution to the life of the nation. We are all excited and enthused when Welsh athletes compete on the international stage as in London 2012 or at the Commonwealth Games which provides a platform for Wales to compete as a nation at a multi sports event. The Welsh Government will continue to support Wales' sporting interests at all times and ensure that we continue to develop athletes who can compete at the highest level.

Yours sincerely

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Carwyn Jones', written in a cursive style.

CARWYN JONES

cc: Naomi Stocks, Committee Clerk – Naomi.stocks@wales.gov.uk

Eitem 3.2

P-03-294 Clymblaid Genedlaethol Menywod Cymru

Geiriad y ddeiseb

Rydym ni, sydd wedi llofnodi isod, yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i gyhoeddi cynlluniau cadarn sy'n nodi sut, yn absenoldeb Clymblaid Genedlaethol Menywod Cymru, y bydd llais, anghenion a safbwyntiau merched yng Nghymru yn cael eu hadlewyrchu mewn polisi ac yn y broses gwneud penderfyniadau yng Nghymru, yn y DU, yn Ewrop ac yn y Cenhedloedd Unedig.

Cynigwyd gan: Naomi Brightmore

Nifer y llofnodion: 51

Y wybodaeth ddiweddaraf: Bydd y Pwyllgor yn ystyried y wybodaeth ddiweddaraf am y ddeiseb hon.

Eitem 3.3

P-04-345 Cysylltiadau bws a rheilffordd rhwng Aberystwyth a Chaerfyrddin

Geiriad y ddeiseb:

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i adfer a/neu wella'r cysylltiadau trên a bws rhwng Caerfyrddin yn sir Gaerfyrddin ac Aberystwyth yn sir Ceredigion.

Prif ddeisebydd: Craig Owen Lewis

Ystyriwyd y ddeiseb am y tro cyntaf: Tachwedd 2011

Nifer y deisebwyr: 556

Eitem 3.4

P-04-409 : Enwau Cymraeg i bob cefnffordd newydd yng Nghymru

Geiriad y ddeiseb:

Rydym yn galw ar Lywodraeth Cymru i sicrhau bod pob cefnffordd newydd yng Nghymru yn cael enwau Cymraeg. Nid yn unig y bydd hyn yn helpu i gadw hunaniaeth ein dinasoedd, trefi a phentrefi, ond bydd yn helpu pobl nad ydynt yn siarad Cymraeg i ddysgu ynganu a sillafu geiriau syml Cymraeg.

Cyflwynwyd y ddeiseb gan: Welshnotbritish.com

Ysytiriwyd am y tro cyntaf gan y Pwyllgor: 2 Hydref 2012

Nifer y llofnodion: . 47

Carl Sargeant AC / AM
Y Gweinidog Llywodraeth Leol a Chymunedau
Minister for Local Government and Communities

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref P-04-409
Ein cyf/Our ref CS/07285/12

William Powell AM
Chair Petition's committee
Ty Hywel
Cardiff Bay
Cardiff
CF99 1NA

committeebusiness@Wales.gsi.gov.uk

November 2012

Thank you for your letter of 10 October enclosing a petition for all new trunk roads in Wales to have Welsh names.

It is not appropriate to provide Welsh names for new Motorways or Trunk Roads. Motorways and trunk roads in Wales are numbered rather than named in accordance with a strict convention in order to ensure the continuity of routes across the UK providing clarity to the road user following them. Trunk roads unlike streets can be hundreds of miles in length and as such it would be extremely difficult and costly to plan and implement a signage scheme to rename them coherently and the hundreds of additional signs required to implement the initiative would have implications for the environment and potentially the safety of road users.

Carl Sargeant AC / AM
Y Gweinidog Llywodraeth Leol a Chymunedau
Minister for Local Government and Communities

Eitem 3.5

P-04-390 Dynodi Gwarchodfa Natur Penrhos Caergybi (parc arfordir) yn Warchodfa Natur Genedlaethol

Geiriad y ddeiseb:

Yr ydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i ddynodi Gwarchodfa Natur Penrhos Caergybi (parc arfordir) yn Warchodfa Natur Genedlaethol.

Gwybodaeth ategol:

Mae'r gymuned wedi bod yn defnyddio Gwarchodfa Natur Penrhos (parc arfordir), Caergybi am 40 mlynedd. Mae'n dirlun sy'n cael ei werthfawrogi gan gymdeithas. Mae'n drysor naturiol. Yr ydym yn credu y dylid cael gafael ar etifeddiaeth barhaus y warchodfa natur annwyl hon a'i rheoli ar gyfer y gymuned. Dylai Cyngor Cefn Gwlad Cymru ei dynodi yn warchodfa natur genedlaethol gyda gweledigaeth hir dymor sy'n cynnwys menter gynhwysfawr i gysylltu'r gymuned gyfan â'i 'chfyfalaf naturiol': yn cael ei rhedeg gan y bobl ar gyfer y bobl.

Mae Gwarchodfa Natur Penrhos wedi'i hamgylchynu gan arfordir hanesyddol sydd wedi'i ddynodi yn ardal o harddwch naturiol eithriadol ger safle o ddiddordeb gwyddonol arbennig ac sy'n llunio'i thirlun eiconig. Mae Gorsedd y Penrhyn, uwchlaw llinell llwybr yr arfordir, wedi ei dynodi yn safle daearegol a geomorffaidd pwysig (UK RIGS) gan y Gymdeithas Geocadwraeth. Ynghyd â hyn mae'r cynefinoedd dŵr croyw yn cynnwys cynefinoedd gwelyau cyrs sydd wedi'u blaenoriaethu o dan gynllun gweithredu cynefinoedd y DU (UK hap). Wrth ddynodi'r warchodfa yn barc cenedlaethol byddwn yn gallu gwneud y gorau o fanteision economaidd 'cyfalaf naturiol' yr ynys. Harddwch digyffwrdd yr ynys yw sylfaen twristiaeth. Mae'n drysor ysbrydoledig yng nghanol y gymuned a chanddi dapestri cyfoethog o fywyd sy'n cael ei werthfawrogi gan y gymuned gyfan. Yn ôl y sôn, mae'n 'baradwys ddiwinyddol' ac yn rhan o allorlun Ynys Gybi. Yn wir, mae'r 100,000 o ymwelwyr sy'n dod yno bob blwyddyn yn cydnabod hyn. Fel dywedodd y bardd R S Thomas:

Cyflwynwyd y ddeiseb gan: Jenny Amelia Jones

Ysytirwyd am y tro cyntaf gan y Pwyllgor: 15 Mai 2012

Nifer y llofnodion: 826 (casglodd deiseb cysylltiedig 1,100 o lofnodion)

P-04-390 – Designate Penrhos Holyhead Nature reserve (coastal park) a National reserve

Jenny Amelia Jones
08 November 2012

Petitions Committee,
National Assembly for Wales,
Cardiff Bay,
Cardiff.
CF99 1NA

Dear William Powell,

Evidence and request for petition to remain active: evidence from Ynys Mon Local Plan mirrors the principle of my petition- to protect by designation.

The Ynys Mon Local Plan is integral to the Isle of Anglesey County Council (IOACC) legitimacy: democracy and Local Government must not co-exist as separate entities, they should act as a single author of legitimacy espoused by the will and consent of the people; unlike the rest of Britain IOACC have failed to gain the consent of their constituents this year. This means the citizens of Holyhead can only have their voices heard by 21st C advocacy i.e. The Welsh Assembly Petition Committee. Public engagement in decision making regarding large scale changes to the historical landscape of Holy Island is essential to the wellbeing of its citizens: the Welsh landscape is our natural constitution and its citizens feel that planning decisions are unsafe in the hands of their unelected councillors:

‘A number of allegations of corruption and impropriety, relating to issues of land and property, contracts, grants and gifts and hospitality, led to two public interest reports being issued by the District Auditor in 1998.’ (Report of the Auditor General for Wales Ref: 162A2011. The Isle of Anglesey County Council has had a long history of not being properly run. Page7)

The IOACC is currently under special measures and we the people have no faith in their decision making. It might be appropriate to approach the Director of communities, Gwen Carrington to comment.

In respect of the letter dated 20 October 2012 by Robert Thomas Countryside Council of Wales I would like to bring your attention to:

'it remains an important local wildlife and recreational asset'

I would also like to bring to your attention the letter dated 26 June 2012 written by Richard Parry Jones:

'The development lies within the boundary of the Area of Outstanding Natural Beauty'

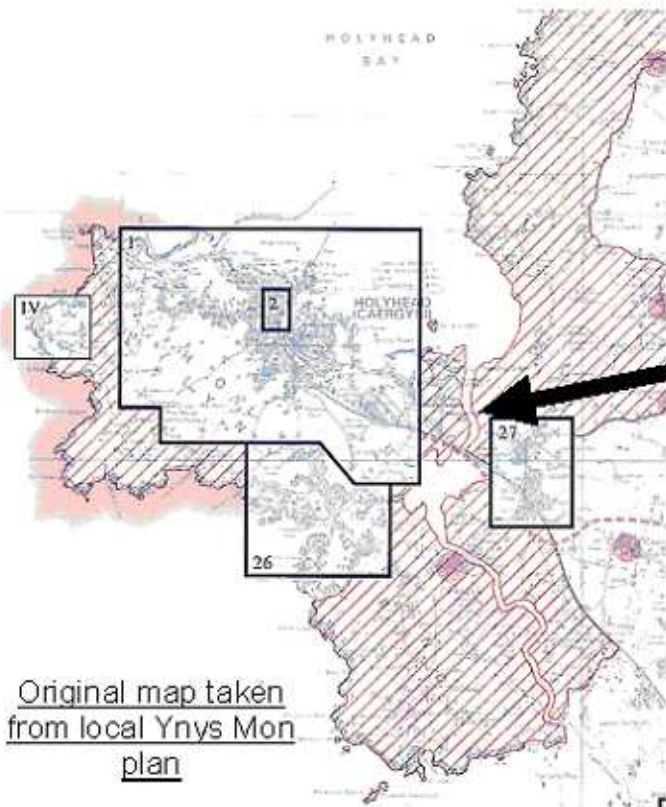
Penrhos Nature reserve is without question an important local and recreational asset and this is reflected in the Cynllun Lleol Ynys Mon Local Plan Volume1:’

‘3.19 The Council has commissioned a commercial development study of the area around Anglesey Aluminium. The study produced a number of proposals which include the development of the land proposed in this Policy and also active and passive leisure schemes. The Council wishes to see the boundary of the Area of Outstanding Natural Beauty affecting this site amended in order to exclude the land proposed for commercial development along with Anglesey Aluminium's existing works. The land is the only large green field site suitable for major commercial development adjacent to Holyhead, and its development will need to be considered in that context.’(Ynys Mon Local Plan chapter 3.19. Page 16+17)

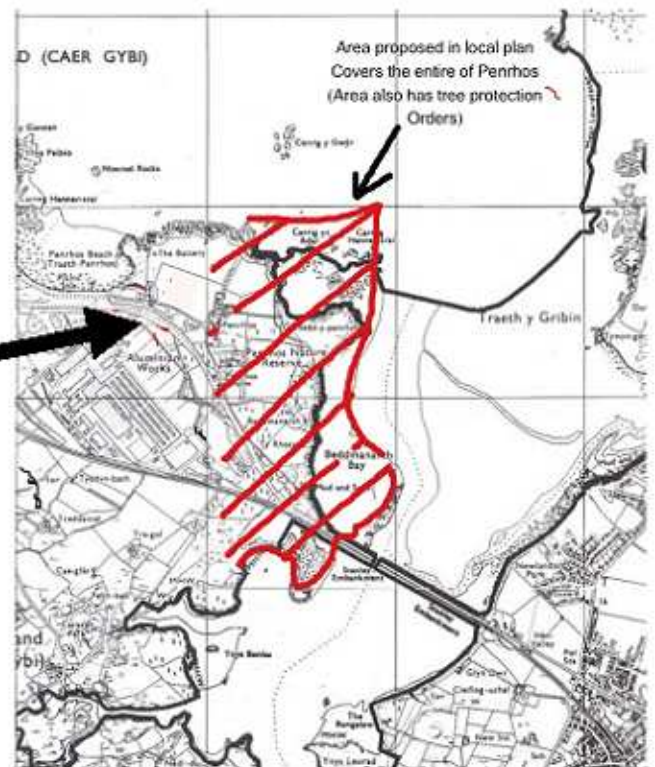
The above makes it clear that the Ynys Mon Local Plan states that the Penrhos area should have its AONB extended in order to protect Penrhos Reserve/park **please see Proposals map below-** Penrhos area (diagonal red lines) policy 30

Landscape.

Policy 30. Within the Area of Outstanding Natural Beauty (which includes defined Heritage Coast) shown on the Proposals Map, the Council will give priority to the protection and enhancement of the landscape when considering planning applications. (Ynys Mon Local plan. chapter4 policy 30. Page 29)

Original map taken from local Ynys Mon plan

Original source map of Penrhos from <http://angleseynature.co.uk/webmaps/beddm-anarch.html> detailed representation of area with demarcation of the area (red lines see key) illustrated by Jenny Jones.

http://www.anglesey.gov.uk/Journals/public/attachments/42/Local_Plan_Proposals_Map.pdf

<http://www.anglesey.gov.uk/planning-and-waste/planning-policy/development-plan/ynys-mn-local-plan/>

This map is a representation of the extension of the AONB demarcation proposed by Ynys Mon Local Plan: aerial view map from Microsoft corp. with added demarcation illustrated by Jenny Jones

CYNLLUN LLEOL YNYS MÔN	
YNYS MÔN LOCAL PLAN	
Mewnosodiad yn dangos Tref/Pentref a ddiffinir (Polisi 49)	Inset showing defined settlement (Policy 49) .....
Pentref a Restrir (Polisi 50)	Listed settlements (Policy 50) .....
Mewnosodiad ar gyfer cynigion eraill	Inset for other proposals .....
Arfordir Trefladaeth (Polisi 30)	Heritage Coast (Policy 30) .....
Llwybr a ddiogelir i'r A55 - Gorchymyn llinell wedi ei gadarnhau (Polisi 25 a Chynnig FF1)	A55 Safeguarded route-Confirmed line order (Policy 25 and Proposal FF1) .....
Llwybr a ddiogelir i'r A55 - Gorchymyn llinell ddrafft yn disgwyl canlyniad yr ymchwiliad cyhoeddus (Polisi 25 a Chynnig FF1)	A55 Safeguarded route-Draft line order subject to outcome of public inquiry (Policy 25 and Proposal FF1) .....
Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol (Polisi 30)	Area of Outstanding Natural Beauty (Policy 30) .....
Rheilffordd Amlwch (Polisi 24 a Chynnig FF3)	Amlwch branch railway line (Policy 24 and Proposal FF3) .....

Key to Local Ynys Mon Plan

Being that planning applications are decided in line with Ynys Mon Local plan I suggest that my wish to have it designated an NNR is in principle in line with the Ynys Mon Local Plan to extend the AONB area to include Penrhos: Policy 30 clearly shows Penrhos Reserve/Park area as an AONB. I therefore request that in line with the Welsh Assembly PDF *what happens next* The petition committee seek,

'further information from the Assembly's Research Service or Legal Service;'

and also request information on why the Council has failed to act upon Ynys Mon Local Plan-3.19 _Policy 30 and have consequently taken measures to contravene what is set out in the Ynys Mon local Plan.

It should be noted that my petition has also acted to reclassify the area-Penrhos hence acknowledging the principles set out in Policy 30.

(It must also be born in mind that Penrhos was for 3 decades known as a Local Nature Reserve (LNR) by agreement between Anglesey Aluminium (AA) and Anglesey County Council.)

I also request that in light of the letter written by Richard Parry Jones an insistence that Environment Health be informed and notified about the contaminated land (Cae Glas) Mr Richard Parry Jones refers to in his letter: in compliance with Policy SG1. The area was a former landfill site and would be unsuitable as a nature reserve, they must also be informed about proposed development in Penrhos and possible contaminants in Soils and conduct a collation of toxicological data and intake values for humans in both areas: at this point I would like to remind you of my original evidence (Penrhos Reserve Environmental buffer). The potential effect of the *old industry* AA on the Penrhos environment: toxicity of the landscape and how continued preservation of Penrhos must be maintained to prevent the destruction of a stable environment; the ecology, soil and erosion are of grave importance when you consider the biodiversity of Penrhos and its surrounding area , Beddmanarch bay; designation i.e. AONB local plan could prevent soil degradation and toxicity leeching to surrounding environment: development on this site could have disastrous consequences. Environmental health have a duty to protect public health and must be informed of a potential eradication of an environmental buffer that has provided an array of priceless benefits to the community, including community health benefits via environmental health.

I would also request a copy of the original document referred to in the Local plan in order to establish a statement of intent by IOACC in the Local Ynys Mon Plan to be included as evidence. (Ynys Mon Local Plan. 3.19 **The Council has commissioned a commercial development study** of the area around Anglesey Aluminium.page 16)

Community justice in anticipation of the localism bill can currently only be practiced in good faith through The Welsh Assembly Petitions Committee. I therefore respectfully request the petition remain open, given the issues raised by Mr R Parry Jones and my original petition does in principle reflect the same design and ethos to protect Penrhos as stated in the Ynys Mon Local Plan. I look forward to further correspondence.

Yours Sincerely,
Jenny Amelia Jones
(Petitioner)

friends of the earth môn a gwynedd
cyfeillion y ddaear môn a gwynedd

Statement on the Decision of CCW Not To Support National Nature Reserve Status for Penrhos Coastal Park Holyhead

8 November 2012

We are very disappointed to learn that the Countryside Council for Wales (CCW) has concluded that Penrhos Coastal Park does not meet the criteria for designation as a National Nature Reserve (NNR).

We would point out that the Park has long been managed as a nature reserve following the agreement reached between Ken Williams (deceased) and the Board of Anglesey Aluminum. We support the call for Anglesey Aluminum/Rio Tinto Zinc to bequeath the Park, along with associated areas ('the estate'), to the people of Wales in perpetuity, with a modest trust fund to assist in maintaining it. Under those circumstances the Park would qualify for NNR status under Section 35(1) of the Wildlife Countryside Act 1981 if it were managed by an approved conservation body.

Regardless of current eligibility for NNR status, we strongly support the continued management of the Park as a wildlife reserve and asset for local people. It is of unique value in the area in this respect, and, in conjunction with the adjacent Beddmanarch-Cymyran SSSI and the coastal path, forms a greatly appreciated facility with unlimited and free public access.

We are very concerned about loss of public spaces in the Holyhead area due to developments that appear attractive by virtue of claimed job opportunities. Once a public space is lost, it will be lost indefinitely. This is true of both Penrhos Coastal Park and Newry Beach. We believe that local politicians and planners need to see beyond the short-term benefits, whether real or imagined, and consider the long-term consequences of developments such as that proposed at Penrhos Coastal Park.

We therefore hope that Penrhos Coastal Park will continue to be managed as a nature reserve, freely accessible for local residents, schoolchildren and others.

R. Mills
Secretary
Môn a Gwynedd FoE

Cyngor Cefn Gwlad Cymru Countrywide Council for Wales

CADEIRYDD/CHAIRMAN: MORGAN PARRY • PRIF WEITHREDWR/CHIEF EXECUTIVE: ROGER THOMAS

Anfonwch eich ateb at/Please reply to: Roger Thomas, Prif Weithredwr/Chief Executive
Cyfeiriad Isod/Address Below
Llinell Union/Direct Dial: (01248) 387141; Ffacs/Fax: (01248) 385506
Ebos/Email: n.sanpher@ccw.gov.uk

Mr William Powell AM
Chair, Petitions Committee
National Assembly for Wales
Cardiff Bay
CARDIFF
CF99 1NA

22 October 2012

Dear Mr Powell

PENRHOS COASTAL PARK, HOLYHEAD

CCW has considered the request to declare Penrhos Coastal Park as a National Nature Reserve (NNR).

CCW is empowered (under Section 19 of the National Parks and Access to the Countryside Act 1949) to declare a NNR on land owned or leased by CCW or managed as a nature reserve by agreement (with the owner) under S16 of that Act. CCW can also declare NNR on land managed as a nature reserve by an approved body under Section 35(1) of the Wildlife and Countryside Act 1981.

The land in question does not fall within either of these categories. CCW does not hold and has not sought an interest (by purchase, lease or agreement) in that land and given the current development proposals we see no reason why the owner would wish to convey such an interest. In the circumstances, CCW has no power to declare a National Nature Reserve.

It should be noted that NNR status does not, by itself, convey any additional legal protection to an area; it is a statement of intent (by the managers) and a recognition of quality, and may be a material consideration in planning law, but it does not impose any other obligation on the landowner.

As regards the significance of the Penrhos Coastal Park, evaluation of nature conservation importance is undertaken according to a detailed set of criteria for both biological <http://jncc.defra.gov.uk/page-2303> and earth science <http://jncc.defra.gov.uk/page-2317> features. Following these criteria, parts of the foreshore at Penrhos are notified as

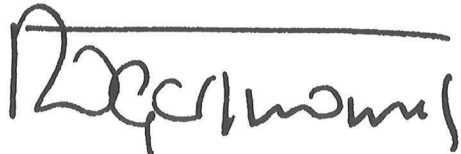

Gofalu am natur Cymru – ar y tir ac yn y môr • Caring for our natural heritage – on land and in the sea

Beddmanarch-Cymyran Site of Special Scientific Interest (SSSI) for its waterbirds and marine biological interests. The main terrestrial area does not meet the criteria for such notification. It remains, however, an important local wildlife and recreational asset.

I trust that this clarifies the matter.

Yours sincerely

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Roger Thomas', written over a horizontal line.

Roger Thomas
Chief Executive

Eitem 3.6

P-04-349 Darpariaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg – Caerffili

Geiriad y ddeiseb:

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Gweinidog Addysg a Sgiliau Llywodraeth Cymru i roi blaenoriaeth frys i gais Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili am gyllid i ariannu cynllun y mae ei ddirfawr angen i greu ysgol uwchradd Gymraeg ychwanegol erbyn 2013

Prif ddeisebydd: Ben Jones

Ystyriwyd gan y Pwyllgor am y tro cyntaf: 29 Tachwedd 2011

Nifer y deisebwyr: Tua 1,200

Gwybodaeth ategol:

Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili yn wynebu mater brys. Yn ôl tueddiadau poblogaeth, amcangyfrifir y bydd 700 rhagor o blant yn y bwrdeistref yn dymuno cael addysg gynradd Gymraeg erbyn 2016 ac y bydd bron 1000 o blant ychwanegol yn chwilio am le mewn ysgolion cyfun erbyn 2020. Mae hyn yn golygu bod angen i'r bwrdeistref adeiladu o leiaf un ysgol gynradd ac un ysgol uwchradd newydd.

Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili wedi cyflwyno cynlluniau o dan Raglen Ysgolion yr Ugeinfed Ganrif ar Hugain ac, fel awdurdodau eraill, roedd yn hynod siomedig pan gyhoeddodd y Gweinidog Addysg y bydd yn rhaid gohirio'r rhaglen tan 2014 a bod y meini prawf hefyd yn newid.

Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili wedi cyflwyno cais newydd sy'n sicrhau gwerth am arian gan ei fod yn defnyddio adeiladau gwag ar safle blaenorol ysgol Sant Ilan yng Nghaerffili.

Mae angen ateb gan y Llywodraeth ar frys gan nad oes digon o le yn yr ysgol gyfun bresennol a bydd yn rhaid gwrthod lle i ddisgyblion mor fuan â mis Medi 2013.

P-03-236 Siarter i Wyrion ac Wyresau

Geiriad y ddeiseb

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i fabwysiadu Siarter i Wyrion ac Wyresau ac i wneud y Siarter yn orfodol i weithwyr proffesiynol a gyflogir i warchod lles plant.

Cynigwyd gan: Grandparents Apart Wales

Ystyriwyd gan y Pwyllgor am y tro cyntaf: Mis Hydref 2009

Nifer y llofnodion: 19

Correspondence from Petitioner

Please find my reply to your email attached, regarding the next meeting of the Petitions Committee to be held on the 20th November 2012.

I do earnestly thank the committee for their deliberations regarding a Charter for Grandchildren and the rights of children, with more and more charities coming to the fore defending children and all the different circumstances they find themselves in.

It is essential that the National Assembly of Wales scrutinise the plight of some children and decide what the best way forward is especially using the experiences of what has happened to children in the past which is now again being brought to the public's notice daily.

I regret I cannot open the debate up to include

- abuse of children by celebrities or people in power,
- the care of children in care, and what steps are taken to protect them,
- Children living on the street and the circumstances that brought them to decide to live there.
- Fostering and adoption

It is apparent to us that new Family Laws and procedures are not working and one of the reasons they are not performing to what they were designed to achieve could be, the fact that the Department for Social Services who have the responsibility for the protection of many of the children are over stretched.

It is hoped that a Charter for Grandchildren which objectively is designed to give the children the right of access to both parents, denying some parents, who wish to use children as a weapon of control against the other, causing the children unnecessary emotional abuse, is favoured by the committee and that the Petition is brought forward for discussion by the National Assembly of Wales.

My thanks again for the hard work done by the National Petitions Committee of The National Assembly of Wales and to the Petitions Team for the support they give the committee.

Kind regards

Frank Bradfield
Grandparents Apart Wales

William Powell AM,
Committee Chair,
Petitions Committee,
National Assembly for Wales,
Cardiff.
CF 99 1NA

Dear Mr. Powell

Charter for Grandchildren Petition P-03-236

We are a support group helping grandparents who have been denied contact with their grandchildren, and in July 2009 we petitioned the National Assembly of Wales to urge the Welsh Government to create a **Charter for Grandchildren** and to make this charter mandatory for professional workers who are employed in the welfare of children.

The Charter for Grandchildren was the subject of a Short Debate in the Senedd, on the 23rd November 2011 lead by Janet Finch-Saunders AM and although the debate was supported by the Conservative Group it failed to inspire any enthusiasm from the other political parties with the one exception, that of the Deputy Minister for Social Services Gwenda Thomas AM who replied in response against the charter in the debate.

Nevertheless the Petition is still there and the need for the recognition and creation of such a charter is as great today as it was in 2009.

If one looks at the figures of children in care from the Welsh Government's own web site we learn that in Wales, we had 4705 children in care in 2009 rising every year to 5725 this year 2012, an increase of 6% over last year. Clearly whatever programmes and strategies are being used it is just not working, and naturally it is the children and society in the long run that suffer.

Our argument is that families are not used fully before the decision is taken to place the children in care.

We welcome the improvements in Family Law, and the establishment of a new Family Justice Network designed to bring about the best possible outcomes for children and families in Wales.

We acknowledge Families First which is designed to support families, particularly those living in poverty, with a programme of 5 key elements including a team around the family; a Joint Assessment Family Framework; the strategic commissioning of services; a commitment to shared learning and a disability focus, and we appreciate all that but wonder what the financial cost of setting all this up will be.

The **Charter for Grandchildren** is solely focussed on the needs of children and was suggested by us because of its simplicity and it consisted of:-

Protecting Children and Young People by them wanting to:-

Get to know us, Speak with us, Listen to us. Take us seriously, Involve us, Respect our privacy, Be responsible to us, Think about our lives as a whole, Think carefully about how you use the information about us, Put us in touch with the right people, Use your power to help, Make things happen when they should, Help us be safe,

We have had the Family Justice Review final report which on page 45 highlights The Child's Voice but the Petitions Committee had the petition for the Charter for Grandchildren years before the Family Justice Review Panel was set up.

We understand the Rights of Children and Young Persons Measure (Wales) 2011 came into force on May 2012 and that UNCRC has become part of domestic Welsh legislation and that it will help shape all future policy and that it will be necessary for all those who exercise the functions of Welsh ministers – including Cafcass Cymru officers – to show how they have given due regard to the Convention in making decisions affecting children.

It could be argued that from past experience we have little confidence in that type of initiative however we support the Rights of Children and Young Persons Measure (Wales) 2011, the UNCRC and hope to monitor its success.

Our thinking behind the charter was that, because of it being so simplistic putting children first that perhaps families and society would accept that in the event of parents separating the children's welfare would through time be automatically taken into consideration as normal responsible behaviour lessening the amount of custody court cases by making the child clearly the priority safeguarding the emotional abuse and trauma that children suffer at these heartbreaking times..

The Charter for Grandchildren would give grandparents a vital role in helping children maintain stability in their lives which to our thinking is absolutely essential for the wellbeing of children.

I would therefore be grateful if you could give these matters your consideration and confirm the Petition Committee's course of action.

Yours sincerely

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Frank Bradfield', with a stylized flourish underneath.

Frank Bradfield

Grandparents Apart Wales.

Gwenda Thomas AC / AM
Y Dirprwy Weinidog Plant a Gwasanaethau Cymdeithasol
Deputy Minister for Children and Social Services

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref GT/05257/12
Eich cyf/Your ref: P-03-236

William Powell AM
Committee Chair
Petitions Committee
National Assembly for Wales
Cardiff Bay
Cardiff
CF99 1NA

4 April 2012

Dear William,

Thank you for your letter dated 22 March relating to petition P-03-236, calling for a Charter for Grandchildren.

Since my last correspondence with the Petitions Committee on this issue in 2009, Social Services has faced a series of challenges changing public expectation, increasing demand for services, demographic change and reduced Welsh Government budgets mean that change in how we deliver these services is inevitable.

In February 2011 through Sustainable Social Services: A Framework for Action, we set out how the Welsh Government will take forward social services and social care to develop the high quality, responsive, citizen-centred social services that are essential to a successful Wales. At the heart of this is the need to ensure that citizens have a stronger voice and real control over services. Our forthcoming Social Services (Wales) Bill once enacted will give people a strong voice and real control. It will cover social care services for both children and adults, and will, as far as it is possible and appropriate, integrate the arrangement for both of these groups so that social care services are provided on the basis of need and not of age.

Supporting carers is a key element of the Welsh Government's health and social care agenda. Work to refresh the Carers Strategy for Wales and to implement fully the Carers Strategies (Wales) Measure 2010 is included within the Programme for Government as a priority for action.

The Family Justice Review, which was jointly commissioned by Welsh and UK Governments to fundamentally review the family justice system in England and Wales, has also published its final report (2011).

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

English Enquiry Line 0845 010 3300
Llinell Ymholiadau Cymraeg 0845 010 4400
Correspondence.Gwenda.Thomas@wales.gsi.gov.uk

Wedi'i argraffu ar bapur wedi'i ailgylchu (100%)

Printed on 100% recycled paper

The UK Government response to the Review sets out major reforms to tackle delays and reform the system to strengthen parenting, as well as reinforcing the vital importance to children of relationships with their grandparents by fully reflecting this in supporting arrangements for separating parents in coming to an agreement about the future care of their children.

To support the work of the Family Justice Board for England and Wales in delivering these major reforms, I am establishing a new Family Justice Network in Wales to bring together the key players within the family justice system at an all-Wales level, to drive and deliver specific actions from the Review to achieve significant improvements in the system to deliver best possible outcomes for children and families in Wales.

Older people make significant social and economic contributions in their roles as grandparents and also as carers for their partners, family members or friends. In April 2011 the Welsh Government introduced a National Minimum Maintenance Allowance for foster carers. The policy approach was to promote family and friends carers (where this is consistent with childrens' best interests), and to ensure that such carers are supported by the local authority. The minimum allowance applies to all foster carers to meet the costs of bringing up a fostered child and ensure clarity in what constitutes the minimum allowance and to ensure that family and friends carers are not disadvantaged.

Since 1 April 2012, our Families First programme will be operating in every local authority. It is designed to support the development of effective multi-agency systems of support for families, particularly those living in poverty, with a clear emphasis on prevention and early intervention. The programme has 5 key elements including the requirement for a Team around the Family; a Joint Assessment Family Framework; the strategic commissioning of services; a commitment to shared learning and a disability focus. However, beyond that it is a non prescriptive programme and the local Action Plans have been developed in partnership. We have been clear that all types of family should be able to access support, and this extends to those not always included within the immediate family unit, such as grandparents and carers.

*Yours sincerely,
Gwenda.*

Gwenda Thomas AC / AM

Y Dirprwy Weinidog Plant a Gwasanaethau Cymdeithasol
Deputy Minister for Children and Social Services

P-04-366 Cau Canolfan Ddydd Aberystwyth

Geiriad y ddeiseb:

Rydym ni, y rhai sydd wedi llofnodi isod, yn galw ar Lywodraeth Cymru i ystyried a yw'r cynlluniau i symud y gwasanaeth gofal dydd ar gyfer pobl hŷn sy'n agored i niwed o'r Ganolfan Ddydd, sef adeilad 30 mlwydd oed a adeiladwyd i bwrpas, i lawr isaf hen adeilad a oedd yn arfer cael ei ddefnyddio fel Neuadd y Dref yn Aberystwyth yn cydymffurfio â gofynion statudol a chanllawiau perthnasol. Mae'r Cyngor Sir yn bwriadu dymchwel y Ganolfan fel rhan o ddatblygiadau i adeiladu maes parcio, archfarchnad a siopau.

Prif ddeisebydd: Pamela Ellis

Ystyriwyd gan y Pwyllgor am y tro cyntaf: 28 Chwefror 2012

Nifer y deisebwyr: 10 (Casglwyd deiseb gysylltiedig tua 6,000 o lofnodion)

Gwybodaeth ategol: Mae'r Ganolfan Ddydd bresennol yn gyfleuster tua 30 mlwydd oed a gafodd ei adeiladu i bwrpas. Mae wedi'i lleoli mewn safle cyfleus yng nghanol y dref, ac mae mynediad rhwydd iddi. Mae digon o le yno i ollwng pobl ac mae ger croesfan ddiogel. Mae'n adeilad braf a golau gyda digon o le i 90 cleient ag anghenion amrywiol. Mae nifer o ystafelloedd digon o faint yn yr adeilad. Mae'r ganolfan arfaethedig yn llai na hanner y maint ac ond yn addas ar gyfer 32 cleient mewn un ystafell fawr. Ar hyn o bryd, mae'r ganolfan yn galluogi i ofalwyr cleientiaid anabl neu bobl sydd wedi cael strôc gael gofal seibiant dau neu dri diwrnod yr wythnos. Teimlwn y bydd symud y Ganolfan yn gwahaniaethu yn erbyn y grŵp gan fod y Gwasanaethau Cymdeithasol eisoes yn asesu a chyfeirio llai o bobl ar gyfer gofal seibiant. Mae'r Cyngor wedi cyfaddef y bydd toriadau.

Oherwydd anawsterau o ran cael mynediad at y llawr isaf, mae ramp serth wedi'i adeiladu tu allan, sy'n troi ar ongl o 180 hanner ffordd i lawr. Teimlwn yn gryf y bydd y ramp yn achosi problemau anferth i ofalwyr a phobl sy'n defnyddio cadeiriau olwyn pan fydd tywydd stormus neu pan fydd hi wedi rhewi. Mae nenfwd y llawr isaf yn isel ac mae colofn fawr ynghanol yr ystafell sy'n ei gwneud hi'n anodd symud cadeiriau olwyn a throliau. Nid oes llawer o olau naturiol am fod yr ystafell yn rhannol o dan ddaear ac mae'n rhaid mynd trwy lawer o ddrysau er mwyn cyrraedd y toiledau.

Mae cegin newydd ardderchog yn yr hen ganolfan sy'n darparu prydau da. Mae'r clwb cinio wythnosol, a oedd yn gynllun cynhwysiant cymdeithasol gwerthfawr, eisoes wedi dod i ben. Yn y dyfodol, bydd prydau'n cael eu paratoi oddi ar y safle ac yna eu cludo i'r ganolfan. Dim ond un ystafell fydd ar gael ar gyfer bwyta a'r holl weithgareddau eraill, felly bydd lle yn gyfyng

iawn. Mae Gwasanaeth Gwirfoddol y Merched yn lleol yn darparu diodydd a byrbrydau ar hyn o bryd, ond bydd hynny'n dod i ben.

Mae gan y ganolfan bresennol ystafell ymolchi fawr gyda theclyn codi a chyfleusterau golchi dillad, sydd yn gyfleusterau gwerthfawr. Bydd gan y ganolfan newydd gawod wedi'i gosod mewn tŷ bach, er mwyn gallu rhoi cymorth wrth ymolchi, gyda'r drws yn agor i ardal gyffredin. Hwnnw fydd yr unig dŷ bach sy'n addas ar gyfer pobl anabl, felly bydd yn anodd i gleient anabl ddefnyddio'r tŷ bach pan fydd cleient arall yn cael cawod. Os bydd y cyfleuster newydd ddim ond yn gallu gwasanaethu 32 cleient bydd y bobl sydd angen gofal seibiant yn cael blaenoriaeth dros y bobl hŷn sy'n gwerthfawrogi'r cyfle i ddod i'r ganolfan i fwynhau cymdeithasu, cymryd rhan mewn gweithgareddau, cael bath a phryd da o fwyd. Mae gan y ganolfan bresennol ardd braf gyda seddi, digon o lefydd parcio, man i ollwng pobl ac mae mynediad i'r adeilad yn rhwydd i bawb.

Mae'r ganolfan bresennol ar gael gyda'r hwyr ar gyfer grwpiau pobl hŷn. Mae'r grŵp gofal arthritis yn pryderu na fyddant yn gallu ymdopi gyda defnyddio'r ramp yn y tywyllwch ar gyfer eu cyfarfodydd gyda'r hwyr. Mae'r ganolfan newydd ger troad peryglus ar brif ffordd brysur. Roedd y bobl oedd yn defnyddio'r llawr isaf pan oedd yr adeilad yn Neuadd y Dref yn cwyno ei fod yn rhy boeth yn yr haf ac yn oer a llaith yn y gaeaf. Mae'r system wresogi wedi'i gwella, ond ni fydd y ffenestri codi yn cael eu newid ac ni fydd aerdymheru yn cael ei osod. Er bod y Cyngor Sir wedi gwneud ymdrech i ymateb i'n pryderon, credwn yn gryf bod y ganolfan newydd arfaethedig yn hollol anaddas ac yn llawer israddol na'r ganolfan bresennol. Hoffwn ychwanegu bod y Cyngor yn cyfaddef na chynhaliwyd ymgynghoriad priodol. Dyna'r rheswm y cafodd y garfan bwysu hon ei chreu.

P-04-366 Closure of Aberystwyth Day Centre

FOR THE ATTENTION OF: Mr. William Powell

Dear Mr. Powell,

The following comments I consider relevant: Lack of Pedestrian crossing: Townspeople are assisting Service Users to cross the road to get to the Day Centre.

Canopy for ramp: "overall effect of Town Hall" - more important than elderly and disabled sitting in wet clothes!.

"proximity within the building used by the Day Centre" - opposite end of building to Day Centre,

and on different floor which would necessitate the service users going down to the Basement

by Lift (Some in wheelchairs and walking frames) ? Fire Hazard.

Passenger Transport: Buses pass this road in September (students) - hourly, which is not the same as being near the Bus Depot, as before, and getting on the correct bus.

North Road is up a steep hill and out of the question for "Critical" and "Substantial" - the new criteria now for service users to be able to attend the Day Centre.

"New purpose-adapted modern resource". The Day Centre in Park Avenue (accommodating 90 people) was purpose built.

"Whilst showering facilities are available at the new Centre, bathing services are generally provided at home" -

SPADC (I am on the Committee) received from Ceredigion County Council, a few days after their correspondence to you, the

following: (This is a reply we had been waiting for since last April) it is in response to a Report of an Occupation Therapist

the SPADC had asked for her comments on the Basement Day Centre. Ceredigion CC had requested a copy from us.

Her comments run (1-11)

5. If the shower/WC in the basement is in use, this prohibits access to the WC for a wheelchair user and requires them to negotiate

long corridors and the lift to access the Library where there is another disabled WC. For Clients with frequent or urgency of

micturation, this is a long way and could cause great distress. Changing the basement staff kitchen to a disabled WC would assist greatly.

CCC reply. " The numbers of service users who will receive a shower is limited and as stated during the Town Hall visit staff at the Day Centre

will be mindful of everyone's needs and communicate proposed usage of the shower facility to service users who may require the disabled toilet.

Over time this room will predominantly be a disabled toilet as there will not be any new service users having bathing services. The staff kitchen

will serve all three services in the building and cannot be considered for the other floors as food and drink is not allowed on the Library and

Archives floors".

EQUALITY IMPACT ASSESSMENT September 2011 - Sue Darnbrook Social Services.

Bathing in and assisted bathroom (Current provision at Park Avenue Day Centre)

Future provision at the Town Hall - "Assisted bathing is not planned for the new centre but there is a shower in the disabled toilet facility. The people ...bathing ..... be assessed for having a bath by alternative means....

Cyngor Sir CEREDIGION

ADRAN GWASANAETHAU CYMDEITHASOL

...yn gofalu i wneud gwahaniaeth

Minaeron, Godre Rhiw Goch, Aberaeron, SA46 0DY

CEREDIGION County Council

SOCIAL SERVICES DEPARTMENT

...taking care to make a difference

Minaeron, Vicarage Hill, Aberaeron, SA46 0DY

A. Parry Davies

Cyfarwyddwr

Director

☎ 01545 572616

Ffacs/Fax 01545 574917

Mr William Powell, AM
Chair, Petitions Committee
National Assembly for Wales
Cardiff Bay
CARDIFF
CF99 1NA

Dyddiad
Date

7 November 2012

Gofynnwch am
Please ask for

Mrs Sue Darnbrook

Llinell Uniongyrchol
Direct line

01545 572694

FY nghyf
My ref

SD/JVJ

Eich cyf
Your ref

Dear Mr Powell,

Re: Aberystwyth Centre, Town Hall

Thank you for your letter dated 10 October 2012.

I am able to confirm that arrangements for an externally validated review of the Aberystwyth Day Centre have now been made and the review will be completed by April 2013. Since the opening of the Day Centre, a process of ongoing review and evaluation of the service has been undertaken, with service users and staff and I am very pleased to report that feedback from both has been consistently positive.

With regards to the lack of a pedestrian crossing, we have spoken to the Department of Highways, Property and Works and can confirm the following comments were received from them:-

- *"consultation would be required with the police, public notice and written notification to the Welsh Government.*
- *a formal assessment would need to be undertaken beforehand, to ascertain which type of crossing option may be appropriate.*
- *cost depends on what kind of crossing (e.g. zebra, pelican, toucan etc.) is deemed appropriate by the assessment. I guess it may range from about ten to fifty thousand pounds.*
- *timescale would be around 6 months or so, possibly longer, again this is quite dependent on the type of crossing, and what works on the footways and approaches may be necessary.*

I would say from knowledge of the location, unless the new facilities are likely to generate a quite significant increase in pedestrian and traffic movements, it would seem unlikely that this County Road location would meet any of the criteria (e.g. even for a zebra crossing)"

A design for a covered entrance to the building has been prepared by the architect but there are concerns regarding the effectiveness of the design, in providing adequate shelter. An alternative option of providing a canopy to the side entrance has also been considered but this would have drawbacks in its proximity to the area within the building used by the Day Centre. The matter is being considered further on 1st November. I can reassure you that the length of the ramp is compliant with all DDA requirements and

service users are competently managing to use the ramp.

Our corporate passenger transport unit have been in consultation with bus service contractors regarding the possibility of re-routing services via the Day Centre. I can confirm that since the beginning of September, the following bus routes go via the Day Centre - 306 (hourly) and 501a (twice per day) and the bus routes that now go via North Road - 302 (hourly), 03 (every 20 minutes).

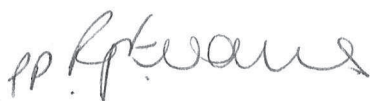
The new Day Centre is and will remain a service for referred service users only. As a Council we will continue to work with the local communities to develop social engagement opportunities for older people, building on the already existing social engagement opportunities available, such as, the Aberystwyth Football Club Luncheon club, Tregaron Luncheon Club, etc.

We are committed to providing services which ensure the dignity of care of the service user and we would therefore want in the first instance to enable bathing to take place within the privacy of the service users' own home. If this is impossible then this service would be provided within one of our own in-house homes and only as a last resort and usually only on a temporary basis, would people be bathed in a day centre. I can confirm that all current service users have now been provided with appropriate alternative bathing services.

I am of course very pleased, at a time of financial restraint (particularly in relation to non-statutory services), that the Council has been able to invest in this new purpose-adapted modern resource, linked to the new library and archives facilities on-site which has significantly enhanced the service user experience of the Day Centre.

I trust that you find this information helpful. I would be grateful if you could share with Ceredigion County Council the findings and recommendations of your Petitions Committee in relation to the Aberystwyth Day Centre at your earliest convenience.

Yours sincerely

Mrs Sue Darnbrook
Assistant Director Adult and Mental Health Services

P-04-366 Closure of Aberystwyth Day Centre

Dear Naomi,

Thank you for your email and update from the Council.

As arrangements for an externally validated review of the Aberystwyth Day Centre have now been made, in the interest of transparency, could these be shared?

...ongoing review and evaluation.... also, in the interest of transparency, can a report on feedback from the Council be obtained.

Service users consistently getting wet, and worse weather to come. PADC was so convenient, as they were driven up to the door.

Service users know they have to put up with it or else stay at home. Staff are looking after their job, (they can't like going out in all weathers assisting the service users into vehicles)

Only half of the designated parking is now allocated to the Day Centre.

CCC vehicles park on the pavement daily.

Aided bathing in PADC has taken place since 1983, now it is deemed by CCC as undignified. The in-house homes are 1/2 miles and 4 miles respectively, (Bodlondeb and Catre Tregerddan)

The provided bathing service in the in-house homes for service users, will this service be provided by CCC in the home?

In the case of Fire: 9 meters is the maximum acceptable distance from a room exit door to a place of safety. The second allocated room, (Loveden Road side) has no exit door to outside, no horizontal escape. The fire exit door from dining room faces a high blank wall, service users would have to go up steep steps leading to the garden (rough patch) - assuming a fire was at front of building.

Also a 4inch drop at alleyway at side, assuming fire was at back of building. Vertical escape (only by stairs) lifts are not to be used in the event of a fire.

Placing people who are "critical" and "substantial" in a basement, where they cannot get to a place of safety of their own volition is placing them at grave risk.

Thank you for your valued time,

Best wishes,

Eitem 3.9

P-04-375 Stopio'r system optio allan ar gyfer rhoi organau

Geiriad y ddeiseb:

Rydym yn galw ar Lywodraeth Cymru i stopio'r cynigion ar gyfer ei system optio allan ar gyfer rhoi organau. Rwyf o'r farn ei bod yn gwbl anfoesegol fod Llywodraeth Cymru yn ceisio cyflwyno system o optio allan ar gyfer rhoi organau. Ni ddylid cyflwyno'r system hon, yn enwedig os nad yw'n ystyried barn perthnasau. Er fy mod yn gweld yr angen am roi organau er mwyn osgoi marwolaethau diangen, rwyf yn dal o'r farn mai penderfyniad i'r unigolyn ddylai hyn fod ac nid rhywbeth a gaiff ei orfodi arnom gan y wladwriaeth. Dywedodd Dr Morgan, Archesgob Cymru: Mater o rodd, nid mater o ddyletswydd, yw rhoddi organ, does bosib ac rwy'n cytuno'n llwyr gyda'r datganiad. Mae'r system hon yn annheg ac yn treisio hawliau unigolion. Arwyddwch y ddeiseb os ydych o'r un farn ac am stopio'r ddeddfwriaeth hon rhag cael ei phasio.

Prif ddeisebydd: Bablin Molik

Ystyriwyd gan y Pwyllgor am y tro cyntaf: 28 Chwefror 2012

Nifer y deisebwyr: 71

P-03-150 Safonau Canser Cenedlaethol

Geiriad y ddeiseb

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i ymchwilio a yw'r strategaethau a'r cynlluniau gweithredu angenrheidiol ar waith gan Fyrddau Iechyd Lleol er mwyn cyrraedd y targed o ran cyflawni'r Safonau Canser Cenedlaethol erbyn mis Mawrth 2009 yn Rhondda Cynon Taf a ledled Cymru, fel mater o frys.

Linc i'r ddeiseb: <http://www.senedd.cynulliadcymru.org/mgIssueHistoryHome.aspx?IId=869>

Cynigwyd gan: Rhondda Breast Friends

Nifer y llofnodion: Casglodd yr e-ddeiseb 43 llofnod. Hefyd, mae Rhondda Breast Friends wedi datblygu siarter ynghylch y gwelliannau sy'n angenrheidiol i wasanaethau gofal canser, gyda chefnogaeth 1,475 o lofnodwyr.

Ystyriwyd gan y Pwyllgor ar: 9 Gorffennaf a 6 Tachwedd 2008; 13 Ionawr, 10 Chwefror, 31 Mawrth a 24 Tachwedd 2009; 19 Ionawr, 23 Mawrth, 27 Ebrill, 15 Mehefin a 30 Tachwedd 2010; a 25 Ionawr, 15 Mawrth a 29 Mawrth, 12 Gorffennaf 2011.

Y wybodaeth ddiweddaraf: Cafwyd gohebiaeth gan y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol.

Y Pwyllgor Deisebau

Dyddiad: 20 Tachwedd 2012

Lleoliad: Y Senedd, Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Teitl: Cydymffurfio â'r Safonau Canser Cenedlaethol

Diben

1. Mae'r papur hwn yn darparu tystiolaeth ar gyfer y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol a fydd yn bresennol yn y Pwyllgor Deisebau i drafod y Safonau Canser Cenedlaethol. Mae'r Pwyllgor wedi ystyried y mater hwn ar sawl achlysur rhwng 2008 a 2012.
2. Mae'r papur tystiolaeth yn:
  - esbonio'r symudiad oddi wrth safonau canser sy'n cael eu monitro'n ganolog tuag at drefn o fonitro gan Fyrddau Iechyd Lleol;
  - edrych ar y ffordd y caiff *Law yn Llaw at Iechyd* – Cynllun Cyflawni ar gyfer Canser ei roi ar waith;
  - ystyried gwaith monitro *Law yn Llaw at Iechyd* – Cynllun Cyflawni ar gyfer Canser.

Crynodeb

3. Er bod safonau'n werthfawr i'r Byrddau Iechyd Lleol i helpu i sicrhau cysondeb yn y gwasanaethau, nid yw'r broses o fonitro'r safonau yn ffordd o asesu ansawdd gwasanaeth, nac o ddeall profiad claf o'r gwasanaethau hynny. Mae *Law yn Llaw at Iechyd* – Cynllun Cyflawni ar gyfer Canser yn canolbwyntio ar hybu ansawdd da a chanlyniadau i'r cleifion, yn hytrach nag ar agweddau technegol darparu'r gwasanaethau.
4. Pennwyd y cyfeiriad polisi ar gyfer gwella gwasanaethau canser yng Nghymru gan y *Cynllun i Fynd i'r Afael â Chanser yng Nghymru* a gyhoeddwyd yn 2006 a'r Fframwaith Strategol a gyhoeddwyd yn 2008. Roedd y ddogfen hon yn canolbwyntio ar gyflawni'r Safonau Canser gan fod hynny'n briodol ar y pryd. Y Safonau Canser yw'r sylfeini ar gyfer gwasanaethau canser. Maent yn canolbwyntio ar yr elfennau o'r broses ddiagnosisio a thrin y dylai claf eu disgwyl.
5. Nid yw'n ofynnol bellach i'r Byrddau Iechyd Lleol adrodd yn rheolaidd wrth Lywodraeth Cymru ar fater cydymffurfio â'r Safonau Canser Cenedlaethol. Mater i'r Byrddau Iechyd Lleol yw asesu'r Safonau a'u monitro. Serch hynny, mae Llywodraeth Cymru yn mynnu eu bod yn eu monitro'u hunain yn erbyn y Safonau ac yn adrodd yn ôl i'w Byrddau."

Cydymffurfio

6. Y Byrddau Iechyd Lleol sy'n gyfrifol am asesu a monitro'r Safonau Canser Cenedlaethol. Rhaid i'r gwasanaethau hefyd gydymffurfio â safonau cancer penodol a gyhoeddwyd yn fwy diweddar (rhai ar gyfer sarcomata; plant, rhai yn eu harddegau a phobl ifanc; adsefydlu oedolion sydd â chanser; gofal lliniarol).
7. Er mwyn cefnogi'r Byrddau Iechyd yn y gwaith o fonitro safonau, mae'r Cynllun Sicrhau Ansawdd yn rhoi'r dasg i Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru (AGIC) o gyflwyno proses o adolygu safonau gan gymheiriaid, gan ddechrau gyda gofal cancer a gofal diwedd oes yn 2012. Mae clinigwyr yn gryf o blaid y drefn hon.
8. Mae archwiliadau clinigol ac adolygiadau o ganlyniadau clinigol yn hanfodol er mwyn gallu parhau i wella gwasanaethau. Mae'n rhaid i bob un o sefydliadau'r GIG sy'n darparu gofal cancer gymryd rhan yn yr holl adolygiadau cenedlaethol o ganlyniadau clinigol a nodir yn Rhaglen Archwilio Genedlaethol Flynyddol Llywodraeth Cymru, ac yna weithredu ar y canfyddiadau.

Y Cynllun Cyflawni ar gyfer Canser

9. Nod y Cynllun Cyflawni ar gyfer Canser yw cynllunio, sicrhau a darparu gofal cancer diogel, cynaliadwy, o ansawdd da ar gyfer poblogaethau lleol. Mae'n cynnig fframwaith y gall Byrddau Iechyd Lleol ac Ymddiriedolaethau'r GIG weithredu arno. Mae'n nodi'r hyn y mae Llywodraeth Cymru yn disgwyl i'r GIG yng Nghymru ei wneud i fynd i'r afael â chanser mewn pobl o bob oed, ble bynnag y maent yn byw yng Nghymru a beth bynnag yw eu hamgylchiadau. Bwriad y Cynllun yw galluogi'r GIG i gyflawni ei gyfrifoldeb i ddiwallu anghenion pobl sydd mewn perygl o gael cancer neu y mae cancer yn effeithio arnynt eisoes. Mae'n nodi:
  - Y canlyniadau y mae Llywodraeth Cymru yn eu disgwyl ar gyfer y boblogaeth.
  - Y canlyniadau y mae Llywodraeth Cymru yn eu disgwyl gan driniaeth y GIG.
  - Sut y mesurir llwyddiannau a lefel y perfformiad y mae Llywodraeth Cymru yn ei disgwyl.
  - Themâu i'r GIG a'i bartneriaid eu gweithredu.
10. Mae Llywodraeth Cymru a Chymorth Canser Macmillan yn cydweithio i ganfod yr agweddau anghlinigol ar ofal cancer y mae ar gleifion a'u teuluoedd eu hangen. Bydd hyn yn cyfrannu at waith cynllunio a darparu gwasanaethau. Maent hefyd am gynnal arolwg cenedlaethol o brofiadau cleifion cancer. Bydd modd i sefydliadau ddefnyddio'r canlyniadau i weld ym mha feysydd y mae angen gwelliannau. Bydd hefyd yn help i ddeall yn well a yw rhai mathau o ganser, a phobl o rai grwpiau ethnig, cymunedau neu grwpiau oedran, neu ddynion neu ferched yn cael gofal salach, gan roi cyfle i gywiro'r sefyllfa.

11. Mae'r *Cynllun Cyflawni ar gyfer Canser* yn pennu camau i'w cymryd hyd at 2016 ar gyfer GIG Cymru ar y cyd â'i bartneriaid. Yn ôl y Cynllun Cyflawni, mae Llywodraeth Cymru am sicrhau:
- Bod pobl o bob oed yn wynebu llai o risg o ddatblygu canser a, lle bo hynny yn digwydd, bod ganddynt siawns wych o oroesi, ble bynnag y maent yn byw yng Nghymru.
  - Bod cyfraddau mynychder, marwolaethau a goroesi canser yn cyfateb i'r rhai gorau yn Ewrop.
12. Bydd Llywodraeth Cymru yn defnyddio'r dangosyddion isod i fesur llwyddiant:
- Cyfraddau mynychder canser (Cyfraddau Ewropeaidd wedi'u Safoni yn ôl Oedran)
  - Cyfraddau marwolaeth o ganser (Cyfraddau Ewropeaidd wedi'u Safoni yn ôl Oedran)
  - Cyfraddau goroesi canser ar ôl blwyddyn ac ar ôl pum mlynedd
13. Mae'r Cynllun hefyd yn nodi set fach o Fesurau Perfformiad ar gyfer y GIG ac yn pennu lefel perfformio ar gyfer pob un erbyn 2016. Datblygwyd cyfres o ddangosyddion perfformiad a mesurau canlyniad ar gyfer canser. Darparwyd y data ar gyfer pob un o'r dangosyddion a'r mesurau perfformio hyn i bob Bwrdd Iechyd Lleol ym mis Medi 2012. Yna defnyddiwyd y data hwn ganddynt i baratoi eu hadroddiadau blynyddol ac er mwyn sicrhau tryloywder, maent yn y broses o sicrhau bod y rhain ar gael i'r cyhoedd ar eu gwefannau. Mae adroddiad blynyddol Cymru gyfan ar ganser yn cael ei baratoi, ar sail adroddiad blynyddol pob Bwrdd Iechyd Lleol unigol. Caiff hwn ei gyhoeddi cyn diwedd 2012.

Monitro

Grŵp Gweithredu Canser Cymru Gyfan

14. Rôl y Grŵp Gweithredu yw rhoi arweiniad a chefnogaeth ar gyfer y gwaith o ddarparu gofal canser effeithiol, sy'n canolbwyntio ar y bobl, yng Nghymru. Ei nod yw bod yn ffordd i hybu, cefnogi a goruchwyllo ymdrechion y Byrddau Iechyd Lleol i wireddu cynllun cyflawni Llywodraeth Cymru ar gyfer trechu canser yng Nghymru, trwy fwrw ymlaen â'r camau a nodir yn y Cynllun Cyflawni Cenedlaethol ar gyfer Canser ar gyfer 2011-12 i 2015-16 a sicrhau cynnydd mesuradwy tuag at sicrhau cyfraddau mynychder, marwolaethau a goroesi ym maes canser yng Nghymru syddystal â'r gorau yn Ewrop erbyn 2015.
15. Bydd y Grŵp yn:
- Gweithio mewn ffordd gydgyssylltiedig ar lefel Cymru gyfan i gynorthwyo GIG Cymru
  - Hwyluso'r gwaith o rannu a lledaenu arferion gorau ledled Cymru

- Canfod cyfyngiadau ac atebion i broblemau clinigol a gweithredol penodol
  - Darparu gwybodaeth i Lywodraeth Cymru ar faterion lleol a symud ymlaen i weithredu ar yr wybodaeth honno
  - Cytuno sut orau i fesur llwyddiant
16. Mae'r grŵp wedi cwrdd deirgwaith yn barod eleni. Mae wedi sefydlu ffrydiau gwaith clir, gydag is-grŵp Effeithiolrwydd Clinigol yn canolbwyntio ar well gofal dilynol a diagnosis cynharach. Sefydlwyd hefyd Grŵp Gofal sy'n Canolbwyntio ar Bobl ac mae hwn yn arwain y gwaith ar Weithwyr Allweddol a Chynlluniau Gofal ac yn datblygu arolwg cenedlaethol o gleifion canser ar y cyd â Macmillan.

Mesur llwyddiant

17. Mae'r Cynllun Sicrhau Ansawdd yn nodi sut y bydd Llywodraeth Cymru yn monitro perfformiad a chynnydd wrth wella iechyd a gofal iechyd yng Nghymru.
18. Mae'r Cynllun Sicrhau Ansawdd yn ei gwneud yn ofynnol i sefydliadau'r GIG fonitro set o fetrigau ansawdd a chyhoeddi adroddiadau rheolaidd arnynt i'r cyhoedd, ac felly i Lywodraeth Cymru, ac i'w Byrddau eu hunain. Mae mesurau'r Cynllun Cyflawni ar gyfer Canser yn ffurfio rhan o'r cynllun sicrhau ansawdd.
19. Yn y Rhaglen Lywodraethu a Haen 1, pennwyd dau darged ar gyfer amseroedd aros am driniaethau canser.

Atebolrwydd

20. Mae Llywodraeth Cymru'n dal y GIG i gyfrif o ran pa mor dda y mae'n sicrhau'r canlyniadau yr ydym ni am eu gweld. Mae'r llinellau atebolrwydd yn mynd trwy Brif Weithredwyr yr Ymddiriedolaethau at Brif Weithredwr GIG Cymru a thrwy gadeiryddion y Byrddau Iechyd Leol a'r Ymddiriedolaethau ataf i fel Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol.
21. Goruchwylir y cynnydd a wneir trwy fonitro lefelau perfformiad penodedig ar gyfer pob un o fesurau perfformiad y GIG erbyn 2016.